

קובץ

הערות וביאורים

בתורת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
בפשש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

כ' מרחשון - ש"פ חיי שרה
גליון ב' (תרע"ח)

יוצא לאור ע"י

תלמידי ביחמ"ד דמוסד חינך אחלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

שנת חמשת אלפים ושבע מאות וחמישים וחמש לבריאה
שנת הקהל

פ ת ח - ד ב ר

* * *

חנו בזה לחודיע שבעזח"ית לרגל יום תבחר תבעלי"ט, יום
י"ח כסלו - ט"ב שנה", חנו מתכוננים לחוציא לאור גליון
חגיגי מוגדל, ומבקשים אנו בזה לכל חיילי בית דוד התמימים,
ואני"ש, שיחיו, לכתוב הערות וביאורים בכלל בתורת כ"ק אדמו"ר
הכ"מ (ליקוטי שיחות, מאמרים וכו') "אויף זעם האט ער זיך
אפגעגעבען און אין דעם האט ער זיך אוועקגעגעבען..." (שיחת
ש"פ שלח חישי"ת), ובפרט בעניני משיח וגאולה ש"הדרך הישרה
לחתגלות וביאת המשיח... בנוגע למעשה בפועל.. הוא לימוד
התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה... ובפרט בתורת
רבותינו נשיאנו, ובפרט בתורתו (מאמרים וליקוטי שיחות) של
נשיא דורנו - מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח
"תורה חדשה מאתי תצא"... וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח
והגאולה היא ה"דרך הישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח
והגאולה בפועל ממש".

ע"מ שההערות וכו' יכנסו בחקובץ בזמן, שיכניסו אותם
בקופסת הערות שב 770, או למסרם לאי מחברי המערכת לא יאוחר
מיום רביעי השבוע בערב.

ויה"ר שזה יפעול בקשת כלל ישראל וחסידי חב"ד בפרט ואנו
חתמימים במיוחד אשר תיכף ומיד ממש "ונוזכה זעהן זיך מיט'ן
רבי'ן דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו".

בי"ח

כ' מרחשון - ש"פ חיי שרה
ה'תשנ"ה

*

גליון ב' (תרע"ח)

* * *

תוכן הענינים

עניני גאולה ומשיח

4 בענין ב' תקופות לעת"ל .

5 שיטת הרמב"ם בגדר התקופה הראשונה דימות המשיח .

פשוטו של מקרא

8 הערה בפרש"י ד"ה מצחק פרשת וירא .

רמב"ם

11 פיטמא לחצאין .

שולחן ערוך

14 בענין המתפלל בתורת נדבה .

שונות

17 תורות תלמידי הה"מ בספרי חסידות חב"ד - גליון .

22 הערה בספר המפתחות לספר התניא .

* * *

מספר הטל-פאקס לשלוח הערות: 718 771 48 59

* *

כ"ף מרחשון - ש"פ חיי שרה ה'תשנ"ה

עניני גאולה ומשיח

בענין ב' תקופות לעת"ל

הת' לימא וילהלם
-תלמיד בישיבה-

בלקו"ש חט"ו כי מר חשון (עי' 142) מבאר המארז"ל דצדיקים אין לחם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, דקאי על הזמן שלאחרי תחח"מ ומבאר דבהזמן שלאחרי תחיית המתים יש ב' תקופות, ובתקופה הראשונה יח"י קיום המצוות בתכלית השלימות ועי"ז אומרים ושם נעשה לפניך כמצוות רצונך. ותקופה שני' שאז יח"י מצוות בטיילות. וזלח"ק: "פון די ראיות אויף דעם עס איז ידוע וואס חז"ל זאגן אז לעת"ל משה ואהרן יחא עמנו "און מען וועט מקריב זיין קרבנות - קיום המצוות.. זעט מען דאך אז אויך תחח"מ וועט זיין דער ענין פון מצוות ועליות".

וצריך ביאור, דהרי מחמבואר בחלכות תורה שבע"פ וכו' משמע דמיד בתחח"מ יח"י מצוות בטיילות דלכן מותר לקבור מת בכלאים, כיון דמיד כשיקום אין עליו ציווי דכלאים. ושם בהערה 24 מביא מארז"ל חנ"ל דמשה ואהרן יחא עמנו. ומבאר דזה מיירי בזמן התחי' של הצדיקים שיהי' לפני תחח"מ דכל ישראל ואז יח"י קיום המצוות בתכלית השלימות.

אבל לפי חמבואר בלקו"ש חנ"ל משמע דאף לאחר תחח"מ דכל ישראל יח"י תקופה דקיום המצוות.

[ולחעיר דבלקו"ש מציין לחמשך תרס"ו עי' צו דשם מביא ביאור מארז"ל דעוה"ב אין בו אכילה ושתי' וכו' ולאידך גיסא איתא דיהי' סעודה דליתן ושור חבר וכו' ומבאר שם דאלו הם ב' מדריגות בעוה"ב, ומשמע שם דבעוה"ב גופא יח"י ב' מדריגות. וראה ד"ה והי' עקב וגו' (סח"מ מלוט ב' עי' עג) דקאי על ב' התקופות דימות המשיח ותחיית המתים].

שיטת הרמב"ם בגדר התקופה הראשונה דימוה"מ

הת' יוסף יצחק סילברמאן
- תות"ל 770 קבוצה -

א. כתב הרמב"ם בסוף חלי מלכים ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שחטובה תהי' מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד.

ויש לעיין באם הלכה זו קאי על התקופה השני' דימוה"מ או על התקופה הראשונה דימוה"מ.

ב. ועי' בהחדרן על הרמב"ם דש"פ לך תנשי"א (ס"ט) דמ"ש הרמב"ם בסוף חלי מלכים "ובאותו הזמן" קאי בתקופה שיהי' שינוי מנהגו של עולם (והיינו בהתקופה השני').

ועי' בקונטרס "הלכות תושבע"פ שאינן בטלין לעולם" תשנ"ב שכתב "דיש לומר, שבחלכה האחרונה מוסיף (בקיצור וברמז) גם ע"ד התקופה השני' דימות המשיח שיהי' שינוי מנהגו של עולם, החל מחשינוי העיקרי דתחיית המתים".

ועי' סי' השיחות תשמ"ט ח"א ע' 154 דמ"ש בהלכות מלך המשיח ש"באותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות" וכי' קאי גם על שלילת רעב ברוחניות, כמ"ש "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע דבר ה'", וכן שלילת מלחמה, קנאה ותחרות ברוחניות, "מלחמה של תורה", "קנאת סופרים", וכיו"ב, כי המושגים דרעב ומלחמה, קנאה ותחרות, (אפילו בענייני קדושה ועבודת ה') שייכים רק כשנגרשת מציאותו של האדם, אבל כשמצאוהו נעשית המציאות דאלקות, "כמים לים מכסים", אזי לא שייך "לא רעב ולא מלחמה, ולא קנאה ותחרות". עכ"ל.

ומבואר בקונטרס "הלכות תושבע"פ שאינן בטלין לעולם" שזחו ג"כ הטעם למה המצות יתבטלו לע"ל (היות שמציאותו של האדם יהי' המציאות דאלקות ולכן יתבטל הציווי להאדם).

וא"כ מכיון שמבואר בתניא (אגה"ק ססכ"ו) שמצות יחיו בטילות רק בתקופה חשני' דימות המשיח (כשיחי' תחיית המתים), חרי דמוכרח מזה דרך בתקופה שני' יתבטלו הרעב והמלחמה וקנאה ותחרות (בשלימות) כי רק אז יחי' מציאותו של האדם המציאות דאלקות.

ועי"פ כל הנ"ל נמצא שהחלכה האחרונה שברמב"ם מדבר אודות התקופה חשני' דימוח"מ.

ג. אולם עיי' בלקו"ש חכ"ז (חובא בשערי גאולה ח' ימוח"מ ע" קסז-קסח) וז"ל: ומובן לפי זה שאריכות דברי הרמב"ם בפרק י"ב בענין מצב העולם בימות המשיח, כ"ז הוא בענין זמן שבימות המשיח שקשור עם מלך המשיח וביאתו, היינו שבפרק י"א מבאר הרמב"ם מהו ענינו של מלך המשיח וכו' שהוא יביא את השלימות במצות והלכות התורה, לאחר מכן בפרק י"ב מדבר הרמב"ם על מצב העולם שישורר בהתאם לזה, וכפי שמסיים שישראל יחיו "פנויין בתורה וחכמתה כו' ובאותו הזמן לא יחי' שם לא רעב ולא מלחמה וכו' ולא יחי' עסק כל העולם אלא לדעת את ח' בלבד ולפיכך יחיו ישראל חכמים גדולים וכו' (ועיקר) שקיום המצוות והלכות התורה יחיו בעולם שכמנהגו נוחג, עכ"ל.

הרי לחדיא שהחלכה האחרונה בהרמב"ם קאי על התקופה הראשונה דימוח"מ שהעולם כמנהגו נוחג.

ועי"ע שם עמ' קע הערה 78 שכתב וז"ל: משא"כ בתקופה חא' דימוח"מ, אף שגם אז "לא יחי' שם לא רעב ולא מלחמה" (רמב"ם חל' מלכים ספ"ב) וכו' עכ"ל - הרי שהרמב"ם מדבר בתקופה חא' וכנ"ל.

ועי"ע בלקו"ש שם ע" 237 הערה 6 שביאר מ"ש הרמב"ם "שהטובה תחי' מושפעת הרבה" דקאי על התקופה הראשונה דימוח"מ (דיש בו אכילה ושתיו) ויחי' צורך בדברים גשמיים כדי שיחי' הגוף בריא ושלם.

ועי"ע בשערי גאולה סי' נ הערה 3 (ע' רפ"א) שכתב וז"ל: ואולי אפשר לומר לחומר הענין (עכ"פ בדוחק), דגם להרמב"ם ב' תקופות לאחר שודאי משיח הוא, "ומלאה הארץ דעה" גוי יחי' בתקופה ראשונה דגאולה, וכל הפרק שברמב"ם מדבר בתקופה זו.

וכמ"ש בח' תשובה פ"ט ח"ב שמי"ש ומלאה הארץ דעה גו' מיירי
בהתקופה **שהעולם כמנהגו נוהג** עכ"ל.

ד. וע"ע בשערי גאולה שם ע' ריג שהקשה דכיצד תתכן לע"ל
מציאות של גואל חדם אשר **יחס לבבו** כיון שהרמב"ם עצמו פוסק
שב"אותו הזמן לא יח' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה
ותחרות... ולא יח' עסק **כל העולם** אלא לדעת את ה' בלבד,
כיצד ייתכן שאדם יחרוג את זולתו אשר "לו אין משפט מות", רק
מפני ש"יחס לבבו" עכ"ל.

ולכאורה אי נימא דמי"ש הרמב"ם דלא יח' קנאה ותחרות וכו'
קאי רק על התקופה חשני' דימוה"מ, א"כ שפיר שייך מציאות של
גואל חדם לע"ל אשר יחס לבבו - בתקופה הראשונה דימוה"מ?

אלא ע"כ דהרמב"ם מיירי גם בתקופה הראשונה שגם אז לא
יח' קנאה ותחרות ולכן שפיר חקשה איך יתכן מציאות של יחס
לבבו לע"ל.

ה. וע"ע בשערי גאולה ע' רנא בשולי הגליון שהקשה על מ"ש
בסיבת ביטול חקנאה ותחרות לע"ל (שזחו מפני שמציאותו של
האדם יח' המציאות דאלקות), דבמס' ב"ב (ע"ה) מבואר שלע"ל
"כל אחד ואחד נכוח מחופתו של חבירו", משמע שישאר מציאות
האדם (נפרד) עכתי"ד.

ולכאורה אי נימא שהחלכה האחרונה שברמב"ם קאי על התקופה
חשני' דימוה"מ, א"כ מהו הקושיא די"ל שהגמ' במס' ב"ב מדבר
בתקופה הראשונה דימוה"מ שאז כל א' נכוח מחופתו של חבירו,
מכיון שלא יתבטל חקנאה ותחרות עד התקופה חשני' אלא ע"כ
דהרמב"ם מיירי גם בתקופה ראשונה.

ו. ולהעיר עוד מפשטות משמעות הרמב"ם שהתחיל בריש פ"ב
בח' מלכים (ח"ב): אין בין עוח"ז לימוה"מ אלא שעבוד
מלכויות בלבד".

ובח' ה' כתב ובאותו הזמן וכו' דמשמע שהרמב"ם מדבר בח' ה'
(גם) על אותו הזמן של התקופה הראשונה דימוה"מ.

וכן משמע מדנקט הרמב"ם ובאותו הזמן עם וא"ו החיבור.

אולם יש לחביא ראיי קצת ממסי ברכות דף י"ז דאיתא התם העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיי וכו' ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות וכו' משמע דדוקא בחזמן שאין אכילה ושתיי אז לא יהיי קנאה ותחרות (והיינו בתקופה שני אחרי תח"מ), משא"כ בתקופה הראשונה כשיהיי אכילה ושתיי, יהיי קנאה ותחרות. ויש לדחות.

היוצא מכלל זה דפשטות משמעות חרמב"ם הוא שהחלכה האחרונה מדבר (גם) על התקופה הראשונה דימוח"מ, וכן לומד כ"ק אדמו"ר חכ"מ ברוב השיחות, ושאר השיחות הנ"ל מבארים את חרמב"ם באופן "חדש" שהחלכה האחרונה מדבר בתקופה השני דימוח"מ. ודו"ק.

* * *

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

- - - - -

הערה בפרש"י ד"ה מצחק פ' וירא

הרב וועלוועל רזנבלום
- תושב השכונה -

בפרש"י פרשת וירא ד"ה מצחק (כא,ט): לשון עבודת כוכבים כמו שנאמר ויקומו לצחק, ד"ה לי גילוי עריות כמ"ד לצחק בי ד"ה לי רציחה כמ"ד יקומו נא חנערים וישחקו לפנינו וגו' עכ"ל.

[א] עיין בפירש"י בפרשת תשא ד"ה לצחק (לב,ו): יש במשמע הזה גילוי עריות כמו שנאמר לצחק בי ושפיכות דמים כמו שנאמר יקומו נא חנערים וישחקו לפנינו אף כאן נהרג חור, עכ"ל.

וצריך להבין, למח מפרש רש"י בפרשת וירא י"ד"א לשון גילוי עריות, ד"ה לשון רציחה", ולא אמר כלשונו בפרשת תשא י"ש במשמע הזה גילוי עריות... ושפיכות דמים", דחיינו שניהם ביחד. [מה שלא הזכיר שם עבודת כוכבים מובן בפשטות שהרי נזכר שם קודם לזה בפירוש הכתוב].

ואולי אפשר לתרץ שהיות ויש מחלוקת בפרשת וירא מהו הפירוש של לצחק, דרי עקיבא אומר אין מצחק אלא גילוי עריות ורי ישמעאל אומר שהוא עבודת כוכבים ורי אליעזר אומר שהוא שפיכות דמים, כמובא בבראשית רבה, לכן אומר רש"י שיכולים לפרש הכתוב כאן בשלשה אופנים אלו.

אבל לפרש שהשחוק הי' בכל השלשה דברים ביחד זהו דלא כמאן,

משא"כ בפרשת תשא, שאין שם מחלוקת מהו הפירוש של לצחק.

אבל לכאורה קשה לתרץ כן, שהרי מאמר שרש"י מביא כל השלשה פירושים הם פשוטו של מקרא, ואם כן למה לא אמר שיש במשמע כאן כל שלשה הפירושים כאחד ולמה הביא השלשה פירושים בלשון ד"א.

וחלא אין ענינו של רש"י להודיע לנו שיש שלש מחלוקת בדבר זה.

אבל עיין בפירוש הרמב"ן בפרשת וירא ד"ה מצחק, וז"ל: ...כל זה לשון רש"י אף כאן חרב כותב המחלוקת כולם, עכ"ל.

דחינו שקשה לרמב"ן על רש"י למה מפרש רש"י פירושו כשלש תנאים שמחולקים זה על זה.

ועיין בפירוש המזרחי וז"ל: והרמב"ן ז"ל נתעורר על זה ואמר אף כאן כותב המחלוקת כולם... ונראה לי שאין טענה על דברי הרב דאיכא למימר שכל התנאים שדרשו לגנאי מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי וכו', עכ"ל.

וכן כתב חגור ארי', וז"ל: אע"ג דבבראשית רבה שלשה מחלוקות בדבר דעת רבי עקיבא.. ורבי ישמעאל.. ורבי אליעזר אין מחלוקת בדבר כלל... אלא שכל אחד הוסיף להעמיק ואין כאן מחלוקת רק שכל אחד הוסיף על הראשון, עכ"ל.

ועיין שם בדבריו באריכות.

ואם כן לפי דבריהם של המזרחי והגור אריי שאין כאן מחלוקת, חדר קושיא לדוכתא למה מביא רש"י פירושו בלשון ד"א, ולא כמו שפירש בפרשת תשא "יש במשמע הזה וכו'", או כלשון דומה לזה שהי משמע מזה שחי שם כל חגי ענינים ביחד.

ועיין במשכיל לדוד, וז"ל: ואייש הראי"ם ז"ל דכל שלשתן היו בו ולא משמע כן מלשון המדרש ומלשון רש"י דכתב דבר אחר, עכ"ל.

אבל אינו מביא לשון פירש"י בפרשת תשא, שזה מגדיל עוד יותר חקושיא, כנ"ל.

ב] ועיין בתורה תמימה שמאריך בפירושו על פסוק זה בפרשת וירא ובתוך דבריו מקשה, וז"ל: ...שעל כרחך אי אפשר לומר דצחוק זה הוא דבר עבירה (דהיינו כ"י עקיבא ור' ישמעאל ור' אליעזר, הכותב) שהרי אמרו ברי"ה ט"ז ב' אין דנים את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה שנאמר [בסמוך פ' י"ז, מיד אחרי גרש שרה את הגר וישמעאל] כי שמע אלקים את קול הנער באשר הוא שם... וחובא בפירש"י בסמוך שהיו המלאכים מקטרגים שלא ימצא לו חקב"ה לשימעאל באר מים מפני שעתיד להמית את ישראל בצמא, ואמר לחם חקב"ה אין אני דן את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה ועכשיו מה הוא, צדיק או רשע, אמרו לו עכשיו צדיק הוא, ע"כ. אי ס"ד כפי החכמים דצחוק שבכאן הוא דבר עבירה, ע"ז או גלע"ר או שפ"ד, וענין מציאת תבאר ה"י תיכף אחר מעשה צחוק זה במבואר בפרשה, אי"כ הלא גם באותה שעה רשע ה"י ואיך אמרו המלאכים עשכיו צדיק הוא, עכ"ל.

ועיין שם שדוהק את עצמו לתרץ קושיא זו וכותב "שצריך עיון רב ליישב דעת החכמים מהערה זו".

אבל עיין בפירוש המזרחי וז"ל: ...אבל יש לתמוה מהא דאמרינן לקמן אמרו מלאכי השרת וכו' ואם כדברי הדורשים לגנאי אין לך רשע כמוהו ושמה י"ל דחאי צדיק הוא באותו עון שעתיד להמית את בני"י בצמא הוא דקאמרינן שעל אותו עון קטרגו עליו ועל אותו עון ענו לו שעכשיו צדיק הוא מאותו עון וחשיב לחם חקב"ה באשר הוא שם כ"י שאין זה דומה לבן סורר ומורה שנחרג על שם סופו שבן סורר ומורה אע"פ שאינו מחוייב מיתה עכשיו מכל מקום כבר התחיל לעשות הדברים המביאים אותו לחיוב

מיתה אבל ישמעאל עדיין לא התחיל לעשות שם פועל המביא אותו
ענין שעתיד להמית את בניו בצמא, עכ"ל.

ועיין עוד בפירוש המזרחי בד"ה אמרו לו צדיק, וז"ל: אבל
יש לתמוה למה לא קטרגו המלאכים מאותן העבירות שבידו אבל
קטרגו מן העבירה שעתיד לעשות ולא הוא עצמו אלא בנו אחריו,
ושמא יש לומר שעכשיו חיי נידון בצמא אם למות בה ואם לחיות
קטרגו עליו מעבירת הצמא שחיא מדה כנגד מדה וחניחו השאר,
עכ"ל.

ועיין בשפתי חכמים שמתרץ באופן אחר, וז"ל: לכן נראה שלא
חיו יכולין לקטרג עליו ממעשים שבידו כי אין בית דין
מענישין אלא מבן כי שנה ומעלה ולישמעאל לא חיי כי אם י"ז
שנה.

וחא דלא קטרגו ממעשים שבידו ע"ש העתיד י"ל דבמעשים
שבידו עכשיו עשה תשובה בסוף ימיו כמו שפרש"י לקמן בפי חיי
שרה גבי ויקברו אותו יצחק וישמעאל, עכ"ל השפתי חכמים.

ופלא קצת על התורה תמימה שלא ראה כל זה.

* * *

ר מ ב " ס

- - - -

מטמא לחצאין

הרב יהודה קעלער

-מח"ס מנחת יהודה וירושלים-

זה עתה הגיע לידי ספר ארבעת המינים עפ"י שו"ע אדמו"ר
הזקן, ועבודה רבה השקיע בה המחבר ולא באתי ח"ו לקנטר, אמנם
קצת ערבוב דברים ראיתי כאן בענין הפטמאות בין במציאות ובין
בהלכה לעי"ד ועל זה באתי להעיר, ואת והב בסופה.

ביסוד הדברים אביא כאן מה שחעתיק המחבר בהתחלה עמוד
מ"א, מהחת"ס גמרא לה ע"א. וז"ל סי"ג] אתרוג שטעם עצו ופריו
שוח. כל הפירות החמוצים טעם [שרף] העץ שוח לקליפה החיצונה,

אך בשאר חפירות אין זה עיקר חפרי רק קליפתה, אבל אתרוג התוך (חמץ) הוא מיעוט והקליפה חעבה היא חפרי והיא הנאכלת, וזהו טעם עצו ופריו שוח" ע"כ.

על מה שכתב רבינו בשולחנו הטחור סימן תרמ"ח סעיף י"ז וז"ל: "יש חרבה אתרוגים שעל ראש האתרוג גדל עץ אחד שמקצתו נכנס לתוך גוף האתרוג ומקצתו בולט למעלה ובמקצת אתרוגים אין עץ זה נכנס כלל לתוך אתרוג אלא כולו בולט למעלה מראש האתרוג ונקרא פטמא או דד ועל עץ זה גדל כמין פרח שושן ונקרא שושנתא והוא (נחשב) מגוף העץ הנקרא פטמא או דד ויש חרבה אתרוגים שאין להם כלל פטמא זו ולא שושנתא שעליו וכן כשרין כיון שכך היא בתחלת ברייתם וזהו דרך גדול וניכרין הן אותן שכך הן מתחלת ברייתם כי יש להן במקום הפטמא כמו גומא מתחילת ברייתו וכו'".

ברור הדבר שמה שקורא רבינו פיטם ושושנתא זה כמו שנפץ ברוב קהילות ישראל, וכפי שנקרא בפי החמון.

אמנם להרמב"ם שטח אחרת בענין הפיטם ובחלכות שופר וסוכה ולולב פ"ח ח"ז ז' כתב וז"ל: "...נטל דדו והוא הראש הקטן ששונת בו פסול וכו'".

וכתב ע"ז הרב קפח בחערותיו וז"ל: "יב) זהו נטלה פטמא שבמשנה וכמ"ש בפיחמ"ש. שהוא חדד הבולט בשפולי האתרוג. וקרא רבנו ראש האתרוג שפולי כפי שהוא משולשל בעץ ראשו למטה. וכת"ר שהוא הראש הקטן ששונתו בו, כדי לבאר חיטב מה היא פטמא, וכפטמא של דד, וכפטמא של רמון, וכדי שלא תשאל אם הוא הראש שהוא חלק מן האתרוג צריכה למימר, הרי זה אתרוג חסר, לפיכך כת"ר הראש הקטן. יש סוג מן האתרוגים הטבעיים שיש לו ראש קטן כמו ראש חדד ממש, והייתי אומר כיון שהוא נראה גוף בולט לבדו אין נטילתו פוסלת לפיכך חשמינך שפסול. ורוב האתרוגים אין להם דד זה. וחשונה עצמה אינה באתרוג אלא בתחלת צמיחתו בעודו אדמדם, וכאשר מתחיל לחשחיר לפני שיוריק היא נופלת. ובמורכבים יש עץ בולט בראשו ומשום מה הדביקו לו שם שושנה, ואני אומר שהנשבע על אותו העץ שהוא שושנה כנשבע לשנות את הדיע"י עכ"ל.

(ואני תמה על הרב המחבר דינן שאם לא ראה שיטת הרמב"ם בפירושו של הרב קאפאח ש"י, חלא את ספר כשרות ארבעת המינים מביא בספרו כמה פעמים, ושם בעמוד לג הביא את שיטת הרמב"ם).

ואמנם כן הוא שיטת הרמב"ם וחרי"ף בענין פטמא, ומ"מ תמוחים דברי הרב קאפאח שליט"א מכיון שהרמב"ם גר משך זמן בעיר פאס אשר במארוקו, וכשי"כ חרי"ף, ואתרוגי מרוקו כולם גדלים עם פטמאות (משא"כ אתרוגי קלאבריא וא"י) ושונות חבולטים מן האתרוג! (ומימי לא הייתי בפרדסים של אתרוגי תימן, ולפיכך יתכן באתרוגי תימן מה שכתב הרב קאפאח ש"י בקטע חבא), ומה שכתב "ובמורכבים יש עץ בולט בראשו ומשום מה חדביקו לו שם שושנה" אם דעתו היא שכל האתרוגים חוץ מאתרוגי תימן מורכבים חמה, נוחא, ואם מודה שיש אתרוגים בלתי מורכבים חוץ מאתרוגי תימן, אז יש ויש אתרוגים הגדלים עם העץ הנ"ל וחם בלתי מורכבים.

וממשיך הרב קאפאח בחערותיו "וכתב המ"מ דברי רבינו בפסול זה חם כדברי החלכות וקצת מן הגאונים שפירשו נטלה פטמתו פסול בדדו של אתרוג והוא חוטמו ובו היא השושנה, ומלשון רבינו נראה שאינו פוסל בנטילת השושנה [כי לא יתכן בשום אופן שתשאר בו אפילו כשיח"י כשקד] (א.ה. אולי יש לחלק בין אתרוגי תימן לאתרוגי מרוקו ושאר המדינות, ויתקיימו דברי שניחם, ואכמ"ל) בלבד אלא בנטילת חדד והוא העץ שהשושנה בו [אין זה נכון כי אותו העץ שהמורכבים אינו דד ואינו פטמה] וכן עיקר. וכן ראוי לחורות.

כתב הלח"מ, עיין מ"מ שדעת רבינו כדעת החלכות שפירשו וכו', ומלשון זה נראה שחבין בדברי החלכות שלא די בנטילת השושנה אלא צריך נטילת חדד. וכמ"ש חב"י בסי' תרמח. אבל קשה לזה מדכתב ומלשון רבנו נראה שאינו פוסל בנטילת השושנה וכו' משמע דהחלכות פוסלים בנטילת השושנה הפך האמור קודם. לכן נראה ודאי דחבין כמו שחבין הר"ן בחרי"ף דבנטילת השושנה לחוד סגי [באתרוג של חרי"ף לא חיתה דמתקריא שושנה] (ושוב מנלן) ... ושותי דמר לא ידענא. וכל דבריו נובעים מזה שלא חכיר ולא ידע מזה אתרוג. ובאמת בגוונא דפסול בפטמא כשר בעוקץ כפשט המשנה, הפסול בפטמא הוא נטילת חדד חבולט על פני שטח האתרוג. וכך ניטל העוקץ חבולט על פני שטח האתרוג כשר

ורק כאשר נעקר מה שבתוך האתרוג כלומר אותו הכדורון או הכפתור שבתוך האתרוג והוא שקרא ר' יצחק בוכננו שהוא כבוכנא דאסינא ועוקץ של מה שמכונה בפיחם אתרוג הוא חיצוני ואין לו בוכנא, ודברי רבינו ברורים פשוטים.

בחיות שאני יודע המציאות מהי חמה אתרוגי מצרים, שוב ראיתי בפירוש הצפת הראשונים על ספר לולב הגדול של הראב"ד שאתרוגי מצרים חם בלי פיטס, ואולי הרמב"ם במצרים ח"י משתמש באתרוגי תימן, ודבר זה אי אפשר לברר, מ"מ אין אנו יכולים לשלול דמה שאצלנו קוראים פיטס, אולי להרי"ף והרמב"ם ח"י נקרא שושנתא ולא מפסלי אם נפל.

ואחרי החקדמות הארוכות, אי"ה בגליון חבא נבא לדון בדברי הרב המחבר ש"י.

המשך בגליון חבא אי"ה.

...

ש ו ל ח נ ע ר ו ד

- - - - -

בענין מתפלל בתורת נדבה

הת' יוסף יצחק שמוקלער
- תלמיד בישיבה -

בשוי"ע אדה"ז סי' קז סעי' א' מובא דאם אחד יודע (בודאות) שכבר התפלל וחזר ומתפלל בתורת נדבה צריך לחדש איזה דבר בתפילתו כדי להודיע שהוא נדבה ולא יחא כמקריב ב' תמידין ועובר משום בל תוסיף שתפילת חובה היא במקום עולת התמיד וכו' אבל אם הוא מסופק אם התפלל אם לאו אי"צ לחדש שום דבר בתפילתו חבי שכשחזר ומתפלל על הספק אין לך חידוש גדול מזה ע"ש.

והנה ברי"ה טז. איתא אמר ר' יצחק למה תוקעין ומריעים כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדים, כדי לערבב השטן (ושלא ישטן כשישמע ישראל מחבבין את המצוות מסתתמין דבריו, רש"י).

ובתוס' על המקום מקשה תימה הא קעבר משום בל תוסיף ומתרץ וי"ל דאין שייך בל תוסיף בעשיית מצווה אחת ב' פעמים כגון כחן אם מברך וחוזר ומברך אותו צבור עצמו או נוטל לולב וחוזר ונוטל וכן תוקע וחוזר ותוקע וגבי מתנות (דס) בכור נמי אם נותן בקר א' ב' פעמים אין זה בל תוסיף, ע"כ.

וצ"ע איך זה מתאים עם מ"ש אדח"ז (דמקורו מהרי"ף ב' מי שמתו) דעובר על בל תוסיף במקריב ב' תמידין עם תוס' זה:

ועי' בחידושי הרשב"א שם שתירץ קושית התוס' באו"א, דמכיון שזהו ע"פ תקנת חכמים וכתוב בתורה דצריכים לשמוע להם (ע"פ תורה אשר יורוך) ליכא בל תוסיף (בתקיעות מעומד וכו') ועפ"ז הוא מבאר היאך אוכלים [ויושנים] בסוכה ביום השמיני בזה"ז (בחו"ל) וכו' (והעיר משו"ע אדמוה"ז ס"י ל"א ב') ועפ"ז י"ל דאדמוה"ז סובר כתירוצו של הרשב"א ובתמידין (דאין תקנת חכמים וכו') יש בל תוסיף.

אבל באמת א"א לתרץ כן:

[א] עי' במנ"ח מצוה תנייד "דחמנ"ח מוכיח שם דבאמת הרשב"א סובר כתוס' ורק מוסיף ע"ש.

[ב] (ועיקר) דהא אדמוה"ז בסי' קכח סעי' א' פוסק להדיא כדברי התוס' וז"ל "כחן אינו רשאי לחוסיף מדעתו יותר על ג' פסוקים של ברכת כהנים ואם חוסיף עובר בבל תוסיף... אבל אם אומר ג' פסוקים אלו כמ"פ ביום אינו עובר על בל תוסיף דלא שייך בל תוסיף אלא במוסיף על המצוה עצמה ולא בעשיית המצווה עצמה ב' פעמים" וחדק"ל.

ואפשר לומר בזה דמכיון שחם כבר הקריבו חתמיד פ"א בבוקר א"כ שוב אין זמנו (בבוקר) (דאין כאן "אילו מתרמי וכו") עי' ר"ח כ"ח: ולכן אם יקריב עוד תמיד ויכוין למצוה יעבור בבל תוסיף (וכן בתפילה דכנגד תמידין תיקנו) וחידושו של תוס' דאין בל תוסיף בעושה מצוה א' כ"פ הוא לכאורה רק בזמנו. ויש לתביא לזה ראיי דבר"ח (כ"ח:): "א"ל אב"י אלא מעתה הישן בשמיני בסוכה ילקח" (דברא סובר דמצוות אין צריכות כוונה ואב"י מקשה עליו על פי שיטתו הישן בשמיני ולא מכיון למצוה

ילקה והתירוץ למסקנא הוא דשלא בזמנו צריך כוונה לעבור בבית ע"ש).

ולכאורה לפי שיטת התוס' מאי קשה הא עושה מצוה אחת ב' פעמים אין בית, אלא צ"ל דמתי אין בית רק בזמנו אבל שלא בזמנו איכא.

ועוד ראוי עיי' שו"ע אדמוה"ז סי' לא סעי' א' ע"ש.

(והחסברה בזה הוא לכאורה דכשעושה מצוה אחת ב' פעמים בזמנו אין זו חוספה אבל כשהוא עושה שנית שלא בזמנו אין זה (המצוה השני) אותו גדר, דעכשיו הוא כבר לא זמן המצוה ולכן איכא חוספה ועובר בבית (*).

ועוד יליע במה שהבאנו לעיל (משו"ע אדמוה"ז סי' קז סעי' א') דכשנסתפק אם התפלל א"צ לחדש דאין לך חידוש גדול מזה (דמקורו מרי' יונה בברכות שם) דהנה אם אי' כבר התפלל ורוצה להתפלל עוד פעם נדבה אע"פ שכוונתו להתפלל (תפלתו הב') נדבה אע"פ פוסק אדמוה"ז (דלא מהני כוונתו) וצריך לחדש דבר בתפלתו (ואם לאו יתא כמקריב וכיו') א"כ במאי עדיף זה שנסתפק ומתפלל עכשיו על חספק בתנאי (ע"ש בתחילת הסעי') שאומרים "שכחזור ומתפלל על חספק אין לך חידוש גדול מזה אם בפועל הוא לא חידש וצ"ע בכ"ז.

(*) ועוד יש לתרץ קושייתנו (החילוק בין תמידין לשאר מצות) ע"פ מ"ש במנ"ח שם "ובאמת אי"י מה חכריח לרבותינו בעלי תוס' וכיו" ע"ש. ועפ"ז יבואר לנו ג"כ (באו"א) החילוק שכתבנו בפנים בשיטת התוס' ודו"ק ח"טב.

* * *

ש ו נ ו ת

- - - -

תורות תלמידי הה"מ בספרי חסידות חב"ד - גליון-

הרב אלי' מטוסוב

-תושב השכונה-

הרה"צ ר' אהרן מזיטאמיר

בפלח חרימון בראשית קלא,א: ויובן ע"פ מה ששמעתי בשם
הצדיק ר"א ז"ל מזיטאמיר ששבט הצירוף שלו בטש והוא בחי' חלא
בטיש בטישין.

הרה"צ ר' ברוך ממעז'בוז

בסי' פלח חרימון על שמות עי' שנט: כמו ששמעתי בשם הרב
חקדוש ר"ב אשר לבנה הוא ר"ת ל"ב נתיבות החכמה.

הרה"צ ר' זאב מזיטאמיר

א[באוה"ת לך לך (כרך ד') תרפ"ז, א בענין המילח מציין
לאור ה"מאיר ע"פ אשר לא תבוא ושתי.

ב[שם בדף תשא,ב ז"ל: בספר אור המאיר ע"פ ויהי בימי
אחשורוש חקשה מה שתלה הימים באחשורוש ואמרפל ולא במרדכי
ואסתר ואברהם, ותירץ ב' תירוצים, תאחד לפעמים נמשך חטוב
שישראל עושים בא מחמת המנגד ע"ד אעשה לו עזר מבחי' כנגדו,
וכמ"ש ופרעה הקריב, וזהו ויהי בימי אחשורוש שבחי' חיומין
וחתגלות אלקות בהם נמשך ע"י אחשורוש כו', ר"ל שהוא גרם לזה
כנ"ל, ולכן ויהי לשון צער כו'. הב' פי' שבבחי' ז' ימי
הבנין שהם ז"ת שם ה"י מושרש ענין אמרפל ואחשורוש כו', ר"ל
שיש חלם יניקה מיומין חני"ל. ונראה דהיינו ע"י שבח"כ שהי'
בו"ת כו'.

ג[באוה"ת חיי"ש תשפ"א ע"ד מארז"ל עד אברהם לא הוה
זקנה, מביא: ובאוה"מ בדרוש ר"ה ד"ל ע"א כי ששמע מהמגיד נ"ע
לחיות מדתו של אברהם אע"ה מדת החסד הכנוי בשם א-ל, ראשית

חתיקונים מיגת"ד עילאת, וכבא אברהם במדת חסד נתגלה בחי
א-ל, וזהו עד אברהם לא הוה זקנה כו'. ועדי"ז כי בסי מאור
עינים ס"פ חיי"ש בד"ה ואברהם זקן כו'. ואפ"ל שאברהם המשיך
התגלות יגת"ד בז"א דחנה מבואר בפע"ח כו'.

וכן חובא בסח"מ תרכ"ז ס"ע ל'.

ד) שם בדף תשי"ז, א במ"ש בזוהר ע"ד שם אהו"ה שהוא גושפנקא
דחתים ב"י שמיא וארעא: וענין דחתים ב"י משמע בדברי אה"מ
ר"פ וארא שהוא ע"ד החותם דנעילת יוחכ"פ.

והובא ג"כ ענין זה מאה"מ באה"ת תצא ע"י תתקנו. וע"ש
תוסי' ביאור ע"ז.

ה) שם בדף תשצב, א: באה"מ פ"י הנה אנכי היינו דיבור
אנכי התחלת עשרת הדברות הוא נצב על עין המים היינו ע"י
זווג שימשך מעובדא זו כו', ויש לפרש כי עין המים הוא חכמה
כו', ע"כ.

וכן חובא גם באה"ת חיי"ש קלח, א.

ו) באה"ת ויצא רכב, ב: באה"מ פ"י מקל לשון קול שלקח לו
לחמשיך בחי קול והמשכה כו'.

ז) באה"ת ויצא תתסט, א: מ"ש בשם הח"מ נ"ע (והובא באור
המאיר) דמשי"ה רדף לבן אחר יעקב לפי שיעקב אבינו השאיר
אחריו אותיות התורה שעדיין לא הוציא אותם מלבן ולזאת רדף
לבן אחר יעקב ליתן לו את האותיות שנשארו אצלו וניתוסף פרשה
א' בתורה באלו האותיות עכ"ל. וממשיך באה"ת לחקשות ולתרץ
על דברי הח"מ, ומסיים: וא"ש דברי הח"ק המגיד נ"ע ע"פ
הקדמת רבינו ז"ל.

ח) באה"ת ויגש תתקפת, א: באור המאיר פ"י כי פי המדבר
שהוא בחי' יסוד ממשיך מבחי' חכמה לדיבור.

ט) באה"ת בשלח ע"י שפב: ובזה יובן מה שאנו מבקשים אל
תשליכנו לעת זקנה וחקשה באה"מ פ"י יתרו בשם חבש"ט אטו בעת
נעורינו א"צ לעזרתו ית', ולפי הנ"ל יש ליישב דכד הוינא

זוטרי ודאי כי נער ישראל ואותבו וחי' חולך לפניכם וא"כ
עזרתו מצוי אבל לעת זקנה הרי אמר חנני שולח מלאך כו'.

ן באוה"ת תשא עי' ביעט: והוא ע"ד מ"ש באור המאיר ס"פ
חיי בשם המגיד נ"ע דאיתא בחז"ל שנטל חקב"ה מלא חפניו אור
וברא בו את העולם וחשאר נשאר שיריים כו' שהשיריים חמה אשר
לא באו עדיין לכלל בריאה כו' והם למעלה מהזמנים עכ"ל.

יא באוה"ת ויקחל עי' ב"פ מציינ בענין ויקחל משה לאוה"מ
פי' ויקחל.

יב באוה"ת שם עי' ביקמב מציינ לאוה"מ פי' תשא ע"פ ראה
קראתי בשם בצלאל.

יג באוה"ת נשא עי' רפ: בן צוער פי' באוה"מ לחקטין אי"ע
וחיינו ע"ד חלא מצער היא כו'.

יד אוה"ת בלק עי' תתקין: לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב
פי' באוה"מ שלעת"ל יחי' עליית ישראל שלא מצד בירורים כמו
עכשיו וזהו ובגוים לא כו'. ועיי' חגהת הצ"צ.

טו באוה"ת בלק עי' אינב מציינ אדמו"ר הצ"צ ע"פ אראנו
ולא עתה לחספרים: אור תורה, נועם אלימלך, פנים יפות, אור
המאיר, מאור עינים, קדושת לוי, דברי אמת.

טז באוה"ת פנחס עי' איקנו: וכן משמע בסי' אור המאיר
בדרוש ר"ח דמ"א ע"ג וז"ל ותקב"ה טעם בתולה טעים לחיות שאנו
בונים את העולם מחדש ומן חקבלה שאנו מקבלים עתה עלינו עול
מלכותו ית' כו' מקבל חקב"ה תוספת תענוג כאלו עתה תחלת
הבריאה ולא קבל עדיין תענוג מעולם כ"א עתה מחדש וזהו מלכא
טעם בתולה טעים עכ"ל.

יז אוה"ת עקב עי' תקד: באוה"מ פי' וחי' עקב לחיות כי
באחרית הימים מוכרח שתשמעון את כל התורה כי קוב"ה וארייתא
וישראל חד אינון (גי' חיינו מתקשרין דא בדא) רק שירדו למטה
כדי לברר הניצוצות ובתשלום גמר חבירור יתעלו, ונמצא סוף כל
סוף בחכרה יבואו לקיים כל התומ"צ, וזהו וחי' עקב משמעו
לשון סוף ותכלית ודאי תשמעון וכיון שכן בא לחוכיכם

שיתעוררו מעצמם לחיות ושמרתם כו', ועייש בהחמשך ביאור הציצ ע"ז.

יח) באוה"ת נ"ך עי' תלה על מארז"ל תשכים ותעריב לד"ת כו': ויש להעיר לענין תשכים ממ"ש באור המאיר דרוש ר"ה דל"ח ע"יא בשם המגיד נ"ע דחיינו לחשכים לבחי' קדמות חשכל כו'.

יט) שם בעי' תקעד: וי"ל כשמששים עצמו כשיריים בבחי' כתית נפטר מן חיסורים וכמ"ש בסי' אוה"מ.

כ) באוה"מ פ"י יודעי בינה לעתים העתים נמשכים משבעה ימי חבנין שהם ז"ת שהם שבעה כפולות בג"ד כפרי"ת כו'.

כא) באוה"ת נ"ך עי' אילד: גם בדד שבחיפוך ותלכנה שניהם, שתי החי"ן, עי' באוה"מ ברות.

כב) באוה"ת שה"ש עי' ה על מאחז"ל למח חדבר דומה למלך שנטל סאה חטים ונתנה לנחתום אמר לו כו' וסלית לי מתוכה גלוסקא אחת מנופה ומעולה כך כל הכתובים קדש ושה"ש קדש קדשים. וז"ל: פ"י בספר אור המאיר ומקור דבריו מבואר בזח"ב תרומה קמ"ד סע"ב וקמ"ה רע"א שדוד המלך עליו השלום הי' כל מגמתו לבנות קומת בנין המלכות, וזהו ענין תחלים שהוא ענין חדיבור, וכאשר בנה בנין המלכות אזי שלמה המשיך היחוד העליון שהוא תכלית המכוון וזהו וסלית לי מתוכה גלוסקא אחת כו'. ועייש באוה"ת שממשיך לבאר זה בעבודת כל אדם.

כג) שם (כרך ב') עי' שפו: ועיין בספר אור המאיר במגילת אסתר בענין לחביא את ושתי ערומה שהיא ק"נ ולא באה כי אי אפשר כו'.

הרה"צ ר"ז מאניפאלי

באוה"ת על מארז"ל עי' נג מביא על חגמי' בחולין דף ז' ר' פנחס בן יאיר הוח אזיל כו' שמע רבי נפק לאפ"י א"ל רצונך סעוד אצלי כו' א"ל כמדומה אתה שמודר הנאה מישראל אני ישראל קדושים חן יש רוצה ואין לו ויש שיש לו ואינו רוצה כו'. והקשו ע"ז איך נקרא קדוש מי שיש לו ואינו רוצה, ובתוס' שם

כ': שיש לו ואינו רוצה ואפי"ה איקרי קדושים שמזמן את חברו לאכול אצלו מפני הבושת.

וכותב ע"ז באוה"ת: וכשלמד חרב הקדוש ר' זוסי מאנפאליע ואת בכה בכי רבה למח אינו מבין את התוסי כי תירוץ התו ג"כ אינו מובן כ"א אינו נותן רק מפני הבושת ולא בלב שלם למח נקי קדוש. וגם קשה למח כתבו התוסי בלשון רבים איקרו קדושים כנ"ל. ובא אליו חר"י בעל התוסי בחזיון לילה ואמר לו בני אל תבכה ואגלה לך כוונתי בזה היטב, כי באמת הקושי ג"כ על מי שרוצה ואין לו למח נקי קדוש אם לא עשה המצוה בפוי"מ וכידוע שהמעשה הוא העיקר כמ"ש כי זה כל האדם. אך הענין כי ע"י כל מצוה שאיש מישראל עושה בורא מלאך אחד והמלאך יש לו גוף ונפש כידוע שגופות המלאכים הן מבי יסודות רוח ואש כמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט, ונפש המלאך נברא מכוונת המצוה ברעותא דלבא וגוף המלאך נברא מעשית המצוה בפוי"מ. וידוע דכל ישראל ערבים זה בזה בתערובות אחד וחם כולם כמו איש אחד. וכמו למשל כאשר איש אי עושה המצוה בכוונה הנח ע"י אברי חלב בכוונת המצוה בורא נפש המלאך וע"י אברי העשי בורא גוף המלאך, כן ג"כ יוכל להבראות מלאך בחצטרף רעותא דליבא ממי שאין לו ורצה וגשם העשי ממי שיש לו ואינו רוצה ואעפ"כ נותן מפני הבושה, מאמצעות שניהם נברא המלאך בגוף ונפש. ובזה יובן כו'.

ואח"ז אמר חר"י הקדוש שזחו ג"כ כוונת הפיוט וחוא באחד ומי ישיבנו ונפשו איותה ויעש נורא וקדוש כי ידוע מאמר רז"ל גדול העונה אמן יותר מן המברך פי' שהמברך אינו בורא רק גוף המלאך והעונה אמן שחוא פנימיות הכוונה מחברכה בורא נפש המלאך, וא"כ המברך יחידי ואין לו מי שיענה אמן על ברכתו נשאר המלאך בלא נפש, אבל באמת אם מברך הברכה ברעו"ד נברא ג"כ ע"י כוונתו נפש המלאך. וזחו כוונת הפיוט וחוא באחד בשעת חברכה ומי ישיבנו פי' ואין מי שישב אמן ונשאר המלאך בלי נפש, וחשיב תירוץ ע"ז ונפשו אותה והיינו השתוקקות הנפש בברכתו ברעו"ד, ויעש נורא וקדוש היינו שברעו"ד שלו בורא חוא בעצמו גם נפש המלאך כו' וד"ל. ע"כ באוה"ת.

[בחמקור שם באמצע יש פיסקא נוספת שלא העתקנו כאן מחמת הקיצור, וגם אפשר היא חוספת אדמו"ר הצ"צ. וראה מה שמצויין על המאמר הזה בחמ"מ שם באוה"ת בשולי העמוד. וכאן יש לחוסף

אשר מאמר הזה הוא רשימת (הנחת) הרה"ח ר' בער קליסקער שרשמה כפי ששמע מהצ"צ. ונמצא בכת"י מהנחותיו מס' 466 - ראה ס' ספריית ליובאוויטש ע' ל"ן.

* * *

הערה בספר המפתחות לספר התניא

הת' דוד פסח גאלד

-שליח כ"ק אדמו"ר הכ"מ -ווילנא-

בספר המפתחות לספר התניא מכ"ק אדמו"ר הכ"מ כ' בענין "יגיעה":

"אל (י. נפש וי. בשר) ממ (כנ"ל) דיח (י. ביראה)." ע"כ.

ולפי ראות עיני בפי מ' כלל לא מדובר אודות יגיעה, משא"כ בפי מב מבואר באריכות ענין י. בשר וי. נפש. ופרק זה לא צוין. ולולי דמסתפינא הו"א דצריך להוסיף אחרי אות "מ" (ממ) אות "יב".

* * *

לזכות

חחתן הרח"ת יוסף יצחק ש"י מינץ
וחכלה מרת שטערנא שרה שתחי' עסטולין
לרגל בואם בקשרי חשידוכין למז"ט
ביום רביעי כ"א חשון ח'תשנ"ה
נדפס ע"י הוריהם
מרת פעסל שתחי' מינץ
הרח"ת ר' נפתלי הרץ וזוגתו מרת פייגא סאשא שיחיו עסטולין
זקניהם
הרח"ת ר' זלמן לייב וזוגתו רייזל שיחיו עסטולין
הרח"ת ר' צמח וזוגתו חנה רבקה שיחיו גורעוויטש
* * *

לזכות

ולחזיקו החתקשרות
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
נדפס ע"י
הרח"ת ר' יצחק מאיר וזוגתו לאה שיחיו שפאלטר
* * *

לזכות

חבר מערכת הערות וביאורים אחלי תורה
בשנות ה'תשמ"ט - ה'תשנ"א
חתי הנעלה הרב אברהם חיים בנימין ש"י הכהן כהן
וחכלה מרת נחמה דינה שתחי' ליסון
לרגל בואם בקשרי חשידוכין למז"ט
ביום א' ד' מרחשון ח'תשנ"ה
יחי"ר שיבנה בנין עדי עד בית חב"ד אמיתי בישראל
כרצו"ק ולנחי"ר כ"ק אדמו"ר הכ"מ
* * *

לזכות

חתי הנעלה עוסק במרץ בכל עניני כ"ק אדמו"ר מח"מ
בעל מדות תרומיות, מהמיוחדים שבחבורה וכו' וכו'
התמים שלום דובער שי שפירא
לרגל יום הולדתו ביום חמישי כ"ב מרחשון
לאורך ימים ושנים טובות
ולשנת הצלחה בגו"ר

נדפס ע"י חברי המערכת
אחיו חתי הנעלה משה זלמן שי שפירא
חתי לוי יצחק שי אזימאוו
חתי יוסף יצחק שי עמאר
חתי מאיר ארי' שי שמערלינג

* * *

בשמחה ותודי' להשי"ת אנו מקדמים בברכה את חברנו היקר
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה
מסור ונתון בלב ונפש לכל עניני כ"ק אדמו"ר מח"מ
התמים הנעלה נחום שמרי'ה שי ששונקין
עם חזרתך לספסל הלימודים בישיבתינו
נחנו לעודדך שיחי' לך הצלחה בכל מכל כל
ותזכה לגרום רוב נחיר לכ"ק אדמו"ר מח"מ
"**ונזכה זעהן זיד מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף**
ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו".

*

נדפס ע"י תלמידי בית המדרש אחלי תורה שיעור גי' - ד'

* * *